

Õiguskantsler

Hr Rainer Vakra
Keskkonnaamet
info@keskkonnaamet.ee

Teie nr

Meie 01.08.2025 nr 7-4/250659/2505631

Inventuuride korraldus

Austatud peadirektor

Õiguskantsleri poole on pöördunud mitmed inimesed ning tõstatanud küsimuse, kas loodusväärtuste inventeerimine toimub vastavalt ettenähtud nõuetele.

Seaduses praegu inventuuri tegemisele nõudeid sätestatud ei ole. Inventuuri eesmärk on loodusväärtuse seisundi tuvastamine teatud hetke seisuga. Inventuuri abil saab riik otsustada, kas loodusväärtuse kaitseks on vaja alгатada selle kaitse alla võtmine või kaitsekorra muutmine (sh kaitse lõpetamine). Kuivõrd inventuuri kaudu saadakse teavet loodusväärtuse seisundi kohta ning see teave on ühtlasi sisendiks edasistele otsustele seoses kaitse korraldamisega, siis on inventuur käsitletav eksperdi arvamuse haldusmenetluses. Seisukohta, et inventuur on eksperdi arvamus haldusmenetlus väljendas ka Keskkonnaamet oma 21.04.2025 nr 7-9/25/6508-2 kirjas.

Seega on oluline, et inventuuri aruanne ja selle sõnaline kokkuvõte vastaks eksperdi arvamusele seaduses esitatavatele nõuetele (vt nt HMS § 39, TsMS § 301, § 302) ja järgiks ka eksperdi arvamusi puudutavat kohtupraktikat (vt nt RKHKo 20.06.2022 nr [3-20-2472](#)). Inventuuri teinud eksperdi seisukoha kujunemine peaks olema jälgitav menetlusosaliste ja vajadusel ka kohtu jaoks. Samuti tuleb Keskkonnaametil tagada inventuure tegeva eksperdi erapooletus ning asjatundlikkus.

Töö tellimise lähteülesandes ja inventuuri puudutavas muus juhendmaterjalis saab anda üksnes selliseid juhiseid, mis on neutraalsed ega suuna inventuuri tegijat ka kaudselt teatud sisulise tulemuse saavutamisele. Kui peetakse vajalikuks nt alustada inventeerimist eramaal asuvast piiranguvööndist, siis tuleb see valik ka juhendis põhjendada, et menetlusosalistele ei jääks muljet, et riik eelistab leida piiranguid põhjustavat teavet just majanduslikult kasutatavalt eramaalt ning soovib jätta kõrvale riigimaal asuvad loodusväärtused.

Keeruline on olukord, mil ekspert peab asuma oletama või ennustama tulevikku. Prognoosil põhinevaid arvamusi peaks ekspert arvamuses eraldi ja üksikasjalikult selgitama ning näitama seejuures millise kindluse määraga ta oma prognoosi esitab. Ühtlasi peaks prognoosi sisaldavad seisukohad olema selgelt eristatavad muudest seisukohtadest. See on tähtis nii inventuuri alusel otsuseid tegevate ametnike jaoks kui ka menetlusosalistele, sest prognoosile tuginevad otsused võivad olla ka ekslikud, mis omakorda tähendab, et riik on sellisel juhul kaitse korraldamisega

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

vastavas osas kulutanud tarbetult ressursse ning maaomaniku suhtes on rakendatud alusetult põhiõiguse piiranguid.

Kuivõrd inventuuri reguleerivaid erinorme pole, on hea halduse tava ja põhiõiguste kaitse põhimõtte järgimiseks iseäranis tähtis, et haldusmenetlus toimuks läbipaistvalt ning menetlusosalised oleksid kõigisse neid puudutavatesse etappidesse kaasatud. Oluline on seejuures silmas pidada ka seda, et haldusmenetlus tuleb läbi viia võimalikult kiiresti. Seda tuleb järgida ka inventuuride tegemisel ning asjakohane ei ole juhendis rääkida eksperdi võimalusest inventuuri „esitamist edasi lükata“.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: avaldaja (isikuandmeteta)

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee